

REPUBLIKA
SLOVENIJA
VIŠJE
DELOVNO
IN SOCIALNO
SODIŠČE

VDSS sklep Pdp 571/2016

Sodišče: Višje delovno in socialno sodišče

Oddelek: Oddelek za individualne in kolektivne delovne spore

ECLI: ECLI:SI:VDSS:2016:PDP.571.2016

Evidenčna številka: VDS0016903

Datum odločbe: 17.11.2016

Senat: Marko Hafner (preds.), Valerija Nahtigal Čurman (poroč.), Sonja Pucko Furman

Področje: DELOVNO PRAVO - CIVILNO PROCESNO PRAVO

Institut: bistvena kršitev določb postopka - razlogi o odločilnih dejstvih - možnost izjave - regres za letni dopust - redna odpoved pogodbe o zaposlitvi - poslovni razlog - materialno procesno vodstvo

Zveza: ZPP člen 285, 339, 339/2, 339/2-8, 339/2-14. ZDR-1 člen 89, 89/1, 89/1-1, 131.

Jedro

Sodišče prve stopnje je storilo bistveno kršitev pravil postopka iz 8. in 14. točke 339. člena ZPP, saj tožniku ni bila dana možnost obravnavanja pred sodiščem, ker sodišče ni zaslišalo prič, ki jih je predlagal tožnik, zavrnitev njihovega zaslišanja pa pomeni vnaprejšnjo dokazno oceno.

Sodišče prve stopnje je zavrnilo tožbeni zahtevek za obračun bruto regresa za letni dopust za sporno leto. Svojo odločitev je obrazložilo, da je tožnik v postopku imel pooblaščenca (odvetnika), ki na glavni obravnavi v zvezi z regresom za letni dopust ni navedel dejstev. Dejstvo je, da zaposlenemu delavcu, ki je v delovnem razmerju, pripada letno regres za letni dopust, pri čemer 131. člen ZDR-1 določa, da je delodajalec dolžan delavcu, ki ima pravico do letnega dopusta izplačati regres za letni dopust najmanj v višini minimalne plače, pri čemer se regres izplača najkasneje do 1. julija tekočega leta. Če pa ima delavec pravico do izrabe le sorazmernega dela letnega dopusta, ima pravico le do sorazmernega dela regresa. ZPP v 285. členu ureja načelo materialnega procesnega vodstva in določa, da predsednik senata postavlja vprašanja in skrbi na drug primeren način, da se med glavno obravnavo navedejo vsa odločilna dejstva, da se dopolnijo nepopolne navedbe strank o pomembnih dejstvih, da se ponudijo ali dopolnijo dokazila, ki se nanašajo na navedbe strank, in sploh, da se dajo vsa potrebna pojasnila, da se ugotovita sporno dejansko stanje in sporno pravno vprašanje, ki sta pomembni za odločbo. Sicer pa je tožnik predložil redno odpoved pogodbe o zaposlitvi in bi sodišče že na podlagi odpovedi lahko odločilo o izplačilu sorazmernega regresa za letni dopust.

Izrek

I. Pritožbi se ugodi, izpodbijana sodba se razveljavi in se zadeva vrne sodišču prve stopnje v novo sojenje.

II. Pritožbeni stroški so nadaljnji stroški postopka.

Obrazložitev

1. Sodišče je izdalo sodbo, s katero je razsodilo, da se zavrne tožbeni zahtevek, ki se glasi:

"1. Ugotovi se, da je redna odpoved pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga z dne 24. 2. 2015, ki jo je tožena stranka tožeči stranki vročila dne 25. 2. 2015, nezakonita.

2. Ugotovi se, da tožeči stranki delovno razmerje pri toženi stranki ni prenehalo na podlagi redne odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnih razlogov z dne 24. 2. 2015, temveč je trajalo do odločitve sodišča prve stopnje z vsemi pravicami, ki bi tožeči stranki šle, v kolikor do odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga ne bi prišlo.

3. Tožena stranka je dolžna tožeči stranki za obdobje od prenehanja pogodbe o zaposlitvi na podlagi redne odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnih razlogov z dne 24. 2. 2015, do odločitve sodišča prve stopnje, priznati vse pravice iz delovnega razmerja, tj. prijaviti v matično evidenco pokojninskega in invalidskega zavarovanja in v druga ustrezna zavarovanja, ji priznati delovno dobo in ji za ta čas obračunati in plačati nadomestilo plače v višini kot če bi delala, plačati prispevke in davke in ji nato izplačati zapadle mesečne plače v neto višini, skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi od zapadlosti posameznega mesečnega zneska dalje do plačila, vse v roku 8 dni, da ne bo izvršbe.

4. Tožena stranka je dolžna tožeči stranki obračunati iz naslova denarnega povračila po 118. členu ZDR-1 bruto znesek 60.578,28 EUR, od tega zneska odvesti davke in prispevke, ter ji izplačati ustrezen neto znesek, v roku 8 dni, da ne bo izvršbe.

5. Tožena stranka je dolžna tožeči stranki obračunati bruto regres za letni dopust za leto 2015 v znesku 591,48 EUR, od tega zneska odvesti akontacijo dohodnine in tožeči stranki izplačati neto znesek z zakonskimi zamudnimi obrestmi od zapadlosti dalje, v roku 8 dni, da ne bo izvršbe." (I. točka izreka).

Odločilo je še, da tožnik krije svoje stroške postopka (II. točka izreka).

2. Tožnik vlaga pravočasno pritožbo zaradi zmotne in nepopolne ugotovitve dejanskega stanja, zmotne uporabe materialnega prava in bistvenih kršitev pravil postopka ter pritožbenemu sodišču predlaga, da pritožbi ugotovi in izpodbijano sodbo spremeni tako, da tožbenemu zahtevku ugotovi oziroma podrejeno, da pritožbi ugotovi, izpodbijano sodbo razveljavi ter zadevo vrne sodišču prve stopnje v ponovno sojenje, v vsakem primeru pa naloži toženi stranki plačilo stroškov postopka. Tožnik je v postopku dokazoval, da je izpodbijana odpoved pogodbe o zaposlitvi nezakonita, ker naj bi bila podana z namenom racionalizacije in optimizacije poslovanja ter s ciljem povečati učinkovitost procesov. V dokaz je tožnik pripravil primerjavo delovnih zadolžitev tožnika in navajal, da dela ni mogoče opraviti na način, da bi se enotna pozicija vodenja treh oddelkov PE A. razdelila med drugi dve vodji iz PE B., in sicer na način, da bi le-ta občasno opravljala delo v PE A.. Tožena stranka tožniku očita, da je PE A. poslovala z negativnim rezultatom. Sodišče ni obrazložilo sodbe v delu trditvene podlage glede razloga nesposobnosti in neobstoja poslovnih razlogov na ravni delodajalca kot celote. Gre za kršitev ustavne pravice do enakega varstva pravic iz 22. člena Ustave RS. Prav tako je kršena pravica do poštenega obravnavanja po 22. in 23. členu Ustave RS ter 25. členu Ustave RS. Neresnične so se izkazale trditve glede tega, da naj bi se delo tožnika razdelilo na dve drugi vodji iz PE B., in sicer na način, da le-ti občasno opravljata delo v PE A.. V konkretnem primeru je potrebno navesti, da je bilo delovno mesto tožnika sicer ukinjeno, vendar so delovne naloge izhajajoč iz delovnega mesta ostale še naprej nespremenjene in v istem obsegu, ter jih ni

bilo mogoče opravljati zgolj občasno s prerazporeditvijo na vodji iz PE C. oziroma B., kot je zatrjevala tožena stranka v okviru odpovednih razlogov. V zvezi z zbiranjem procesnega gradiva v pravnem postopku velja razpravno načelo (7. člen ZPP). Poleg njega veljata tudi načeli o trditvenem in o dokaznem bremenu in o njuni medsebojni povezanosti. Po določbi 212. člena ZPP mora vsaka stranka navesti dejstva in predlagati dokaze, na katere opira svoj zahtevek ali s katerimi izpodbija navedbe in dokaze nasprotnika. Tožena stranka nosi trditveno in dokazno breme za minimum tistih dejstev, ki so potrebna za nastanek s tožbenim zahtevkom uveljavljene pravne posledice, razen če glede katerega od teh dejstev kot izjema predpisano obrnjeno dokazno breme. Glede neizvedenih dokazov in dokazne ocene prič tožnik navaja, da je sodišče pavšalno brez argumentacije izpovedbe prič predlaganih s strani tožene stranke očitno ocenilo za verodostojne, saj jim je poklonilo vso vero. Sodišče mora v sklepu, s katerim zavrne izvedbo dokaza navesti, zakaj je določen dokazni predlog zavrnilo. Načelo proste presoje dokazov iz 8. člena ZPP ima za sodnika pozitivno in zavezujočo vsebino. Sodišče je zavezano k vestni, skrbni in argumentirani dokazni oceni. Prosti dokazni oceni je imanentna kakovost in je zato postulat argumentacije. Bistveno je torej, da je dokazna ocena preverljivo obrazložena. Ta obrazložitev mora biti takšna, da za izčrpno in poglobljeno, umno in razumno argumentacijo prepriča. Pravica stranke je, da sodeluje v dokaznem postopku, predlaga dokaze ter se izreče o dokaznih predlogih nasprotne stranke. Gre za pravico do izjave v postopku, ki je vsebovana v 12. členu Ustave RS. Sodišče pa ni dolžno slediti dokaznim predlogom strank, če oceni, da je izvedba predlaganega dokaza na odločitev sodišča ne bi mogla vplivati. Zavrnitev dokaznega predloga stranke mora sodišče ustrezno obrazložiti. Sodišče mora obrazložiti, zakaj je predlagani dokaz zavrnilo, kot to določa drugi odstavek 287. člena ZPP. To mora sodišče pojasniti v končni odločbi. V konkretni zadevi pa je sodišče dokazne predloge tožnika povsem pavšalno zavrnilo, da naj zaslišanje namestnikov v konkretnem primeru ne bi bilo potrebno, ker naj bi le-ta imela manj pooblastil kot vodji. Sodišče navede, da naj namestnika D.D. in E.E. ne bi prevzela tožnikovih nalog. Z opustitvijo izvedbe teh dokazov je dejansko stanje v celoti ostalo nerazjasnjeno, zavrnitev dokaznih predlogov pa obstaja na pavšalni ravni. Pravica stranke, da se v postopku izjavi, mora biti spoštovana v vseh fazah postopka. Procesnih napak, ki so bile storjene pred sodiščem prve stopnje, zato ni mogoče odpraviti v postopku pred pritožbenim sodiščem. Sodišče lahko zavrne izvedbo dokaza le v primeru, če bi z njim dokazovalo dejstvo, ki ni pravno relevantno, ali je že dokazano. Sodišče je v konkretnem primeru bistveno kršitev določb pravnega postopka iz 8. in 14. točke drugega odstavka 339. člena ZPP, ker tožniku ni bila dana možnost obravnavanja pred sodiščem, sodba pa ima pomanjkljivosti, zaradi katerih se ne more preizkusiti. Hkrati so kršene tudi ustavne pravice tožnika do enakega varstva pravic (22. člen Ustave RS), pravica do sodnega varstva (23. člen Ustave RS) in pravica do pravnega sredstva (25. člen Ustave RS), saj tako pomanjkljive sodbe ni mogoče učinkovito izpodbijati s pritožbo.

Tožnik v pritožbi navaja, da se zahtevek za plačilo regresa za leto 2015 nanaša na zahtevek vseh pravic iz delovnega razmerja za čas nezakonitega prenehanja delovnega razmerja. V kolikor je bilo naslovno sodišče mnenja, da je zahtevek tožnika v tem delu nesklepčen, bi to moralo razčistiti v skladu z določilom 285. člena ZPP. Ker to sodišče ni storilo, gre za kršitev iz prvega odstavka 339. člena ZPP. Kršena je tudi ena od ustavnih pravic, ki izvira iz 22. člena Ustave RS, to je pravica do izjave. Za zagotovitev kontradiktornega postopka je bistveno, da ima vsaka stranka možnost, da predstavi svoje stališče tako glede dejanske kot pravne podlage spora, da predlaga dokaze ter se izjavi o navedbah nasprotne stranke in o rezultatih dokazovanja pod pogoji, da jo ne postavljajo v neenakopraven položaj nasproti drugi stranki. Vsaka stranka mora imeti možnost, da se izjavi o vseh dejstvih in okoliščinah, ki so pomembni za odločitev. Sodišče bi moralo, v kolikor je štelo, da stranka ni navedla vseh pravno odločilnih dejstev oziroma ni ponudila ustreznih dokazov, stranko na to opozoriti. 285. člen ZPP sodišču nalaga dolžnost, da s postavljanjem vprašanj in na drug primeren način poskrbi, da se med obravnavo navedejo vsa odločilna dejstva, da se dopolnijo nepopolne navedbe strank o pomembnih dejstvih, da se ponudijo in dopolnijo

dokazila, ki se nanašajo na navedbe strank, in da se dajo vsa potrebna pojasnila za ugotovitev spornega dejanskega stanja in spornega pravnega razmerja, ki sta odločilna za odločbo. Ta dolžnost velja ne glede na to, ali ima stranka v sporu pooblaščenca odvetnika ali ne (tako Ustavno sodišče RS v zadevi opr. št. Up-312/03). Opustitev dolžnosti materialno procesnega vodstva predstavlja ponovno kršitev pravice pritožnika iz 22. člena Ustave RS. Tožnik priglaša pritožbene stroške postopka.

3. Pritožba je utemeljena.

4. Na podlagi drugega odstavka 350. člena Zakona o pravdnem postopku (ZPP, Ur. l. RS, št. 26/99, 96/2002, 2/2004, 52/2007, 45/2008) je pritožbeno sodišče izpodbijano sodbo preizkusilo v mejah razlogov, ki so navedeni v pritožbi, pri tem pa je po uradni dolžnosti pazilo na bistvene kršitve določb pravnega postopka iz 1., 2., 3., 6., 7., 11. točke, razen glede obstoja in pravilnosti pooblastila za postopek pred sodiščem prve stopnje ter 12. in 14. točke drugega odstavka 339. člena ZPP in na pravilno uporabo materialnega prava.

5. Pritožbeno sodišče ugotavlja, da je utemeljen pritožbeni ugovor o tem, da je sodišče prve stopnje storilo bistveno kršitev pravil postopka iz 8. in 14. točke 339. člena ZPP, saj tožniku ni bila dana možnost obravnavanja pred sodiščem, ker sodišče ni zaslišalo prič, ki jih je predlagal tožnik, zavrnitev njihovega zaslišanja pa pomeni vnaprejšnjo dokazno oceno. Poudariti je potrebno, da 8. člen ZPP določa načelo proste presoje dokazov, vendar sodišče zavezuje k vestni in argumentirani dokazni oceni, kar pomeni, da mora biti dokazna ocena preverljivo obrazložena. Pravica stranke namreč je, da enakopravno sodeluje v dokaznem postopku, predlaga dokaze ter se izreče o dokaznih predlogih nasprotne stranke. Gre za pravico do izjave v postopku, ki je vsebovana v 22. členu Ustave RS. Sodišče mora jasno obrazložiti, zakaj je predlagani dokaz zavrnilo, kot to določa drugi odstavek 287. člena ZPP.

6. Pritožbeno sodišče ugotavlja, da je sodišče izvedlo dokaze z vpogledom v listinsko dokumentacijo, ki sta jo predložili tožnik in tožena stranka ter zaslišalo tožnika in priče F.F., ki je bil v času odpovedi generalni vodja električnih programov in nadrejen tožniku, G.G., ki je bila finančna računovodja in vodja kadrovske službe, H.H. in I.I.. Navedlo je, da je ostale dokazne predloge kot nepotrebne zavrnilo, saj je na podlagi izvedenih dokazov ugotovilo vsa odločilna dejstva za presojo, pri čemer ni zaslišalo prič s strani tožene stranke in sicer J.J., K.K. in L.L. in M.M.. Navedlo je tudi, da sodišče ni zaslišalo prič N.N., E.E. in D.D., ker je upoštevalo izpovedi tožnika in prič F.F., G.G. in H.H. presodilo, da njihovo zaslišanje ni potrebno. Pritožbeno sodišče ugotavlja, da je pritožbeni ugovor o tem, da sodišče ne bo zaslišalo D.D. in E.E. utemeljen, saj je sodišče v točki 15 navedlo, da je I.I. glede svojega namestnika E.E. izpovedal, da je opravljal manj nalog kot sam, kar pa še ne pomeni, da je sodišče lahko naredilo vnaprejšnje dokazne ocene, da namestnika D.D. in E.E. nista opravljala tožnikovih del, ter da sta imela manj pooblastil in odgovornosti, kot njuni vodji oddelka H.H. in I.I.. Tožnik je imel pravico, da predlaga izvedbo dokazov z navedenima pričama, tako da je sodišče kršilo pravico do neposredne izjave tožnika in kršilo tudi načelo kontradiktornosti. Poudariti je, da dejstvo, da sta imela namestnika D.D. in E.E. manj pooblastil in odgovornosti še ne pomeni, da ne bi mogla izpovedati drugače, kot je to štel za dokazano sodišče. V ponovljenem postopku bo moralo sodišče prve stopnje dopolniti dokazni postopek z zaslišanjem pravočasno predlaganih prič s strani tožnika sodišča.

7. Utemeljen je tudi pritožbeni ugovor glede izplačila regresa, pri čemer pritožbeno sodišče ugotavlja, da je sodišče zavrnilo tožbeni zahtevek za obračun bruto regresa za letni dopust za leto 2015 v znesku 591,48 EUR z odvodom akontacije dohodnine in izplačilom neto. Svojo odločitev je obrazložilo, da je tožnik v postopku imel pooblaščenca - odvetnika, ki na glavni obravnavi v zvezi z regresom za letni dopust ni

navedel dejstev. Pritožbeno sodišče navaja, da je bila tožniku podana redna odpoved iz poslovnega razloga dne 24. 2. 2015, pri čemer mu je bila vročena 25. 2. 2015, kar pomeni, da je tožniku prenehalo delovno razmerje po poteku odpovednega roka. Dejstvo je, da zaposlenemu delavcu, ki je v delovnem razmerju, pripada letno regres za letni dopust, pri čemer 131. člen Zakona o delovnih razmerjih (Ur. l. RS, št. 21/2013 - ZDR-1) določa, da je delodajalec dolžan delavcu, ki ima pravico do letnega dopusta izplačati regres za letni dopust najmanj v višini minimalne plače, pri čemer se regres izplača najkasneje do 1. julija tekočega leta. Če pa ima delavec pravico do izrabe le sorazmernega dela letnega dopusta, ima pravico le do sorazmernega dela regresa. Če je tožnik bil v delovnem razmerju pri toženi stranki v letu 2015 še določen čas, mu je torej tožena stranka bila dolžna izplačati regres za letni dopust v sorazmernem delu, kar pa sodišče ni upoštevalo. ZPP v 285. členu ureja načelo materialnega procesnega vodstva in določa, da predsednik senata postavlja vprašanja in skrbi na drug primeren način, da se med glavno obravnavo navedejo vsa odločilna dejstva, da se dopolnijo nepopolne navedbe strank o pomembnih dejstvih, da se ponudijo ali dopolnijo dokazila, ki se nanašajo na navedbe strank, in sploh, da se dajo vsa potrebna pojasnila, da se ugotovita sporno dejansko stanje in sporno pravno vprašanje, ki sta pomembni za odločbo. Sicer pa je tožnik predložil tudi redno odpoved pogodbe o zaposlitvi in bi sodišče že na podlagi odpovedi lahko odločilo o izplačilu sorazmernega regresa za letni dopust za leto 2015.

8. Zaradi navedenega je pritožbeno sodišče pritožbi tožnika ugodilo in izpodbijano sodbo razveljavilo in zadevo vrnilo v ponovno sojenje, za kar je imelo pravno podlago v določilih 354. člena ZPP.

9. Pritožbeno sodišče je odločilo, da so pritožbeni stroški nadaljnji stroški postopka. Odločitev temelji na določilih 165. člena ZPP.

Datum zadnje spremembe: 18.05.2017